

Rapport visitatie

De Hof van Delfland in de Recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder

in beheer bij

Groenservice Zuid-Holland

14 mei 2013

Stichting Groen & Handicap

C.J. van Helteren, secretaris
Reigershof 1 4921 VP Made
cjhelteren01@hetnet.nl
www.natuurzonderdrempe.nl

INHOUD:

1.0 Inleiding	3
1.1 Terminologie	3
1.2 Waarom dient men rekening te houden met bezoekers met een fysieke beperking?	3
1.3 Informatie	4
2.0 Projectbeschrijving visitatie Recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder	4
2.1 Algemeen	4
2.2 Toetsingskader	4
2.3 Het project	5
2.4 Standaard toetsingscriteria	5
2.5 Toelichting ten aanzien van criteria en advies	6
2.6 Specifieke wensen vanuit De Hof van Delfland	6
2.7 Werkwijze visitatie 14-5-2013	6
2.8 Samenstelling van de visitatiegroep	7
3.0 Recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder	8
3.1 Korte beschrijving	8
3.2 Bereikbaarheid van het gebied:	10
3.3 Wat komt een persoon met een fysieke beperking tegen bij de voorbereiding van een bezoek aan Dobbeplass of Broekpolder (BTB)	12
4.0 Wandelpaden	13
4.1. Algemene aanbevelingen:	13
4.2 Voor blinden en slechtzienden	13
4.3 Rustpunten	14
4.4 In relatie met de horeca in en om het park	14
4.5 Keurmerk	14
5.0 Recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder nader beschouwd	15
5.1 Algemeen	15
5.2 Restaurant Buytenhout	16
5.3 Ligweide	16
5.4 Strand	17
5.5 Wandelroute rond de Dobbeplass	17
5.6 Broekpolder	18
6.0 Colofon:	20
Totaal overzicht aanbevelingen	21

1.0 Inleiding

Om ons advies op te stellen hebben wij met ervaringsdeskundigen op het gebied van mobiliteit en met gezichtsbeperkingen over het terrein gewandeld en vooral gelet op (on-) mogelijkheden voor mensen met een lichamelijke beperking.

Relevante aspecten voor mensen met een verstandelijke beperking hebben we niet meegenomen. Dat neemt niet weg dat de reikwijdte van onze adviezen veel verder gaat dan de genoemde groepen mensen met een beperking. Want ook voor bezoekers met jonge kinderen, met kinderwagens, buggy's e.d. hebben zij betekenis.

De ervaringsdeskundigen hebben wij als vrijwilliger(s) en als persoon betrokken bij ons advieswerk. Zij fungeerden voor ons als klankbord en door hen gemaakte opmerkingen en suggesties die wij in het kader van dit advies bruikbaar vonden, hebben we meegenomen in ons advies. Zij zijn dus niet op enigerlei wijze gebonden aan ons advies.

1.1 Terminologie

Diverse termen voor mensen met een lichamelijke beperking worden in de praktijk door elkaar gebruikt. Ook in dit rapport spreken wij over "mensen met een lichamelijke of fysieke beperking". De termen "gehandicapt", "mindervalide" en "invalide" zijn termen die heel veel weerstand oproepen. De afspraak in Nederland is nu om zoveel mogelijk de term "mensen met beperkingen" of "**mensen met fysieke beperkingen**" te gebruiken. In Europese wetgeving wordt de term "gehandicapt" nog wel gebruikt, omdat veel mensen anders niet meer weten waar het over gaat.

1.2 Waarom dient men rekening te houden met bezoekers met een fysieke beperking?

Bezoekers met een fysieke beperking zijn niet anders dan mensen zonder een dergelijke beperking. Zij willen alle aspecten meebelevens welke een informatiecentrum, speel- en ligweiden, natuurspaden of recreatieplas bieden.

Dat wil niet zeggen dat alles volledig toegankelijk en bruikbaar moet zijn. Daar moet natuurlijk wel naar gestreefd worden, maar aan bezoekers met een fysieke beperking zou op bepaalde punten wel extra aandacht besteed kunnen worden, zodat zij het fijn vinden om uw locatie te bezoeken.

Denk bijvoorbeeld aan de expositie, de voorstelling, een lezing, het restaurant. Wij geven U in overweging dat u zich, als niet beperkte, verplaatst in één van de bezoekers met een fysieke beperking en dat U zich afvraagt of datgene wat geboden wordt voldoet aan uw eigen verwachting.

Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau zijn er in Nederland 500.000 zelfstandig wonenden met een ernstige fysieke beperking en 1 miljoen mensen met een matige beperking. Bij ouderen mag men verwachten dat fysieke beperkingen een grotere rol gaan spelen.

Zo ondervindt de groep van de 65+ tot en met 74-jarigen matige of ernstige beperkingen:

- 8% met zien
- 14% met horen
- 29% met zitten en staan
- 16% met arm of hand
- 23% met lopen

Als gevolg van de toenemende vergrijzing wordt verwacht dat het aantal mensen met een fysieke beperking in de nabije toekomst sterk zal toenemen.

Mensen met een fysieke beperking zijn meestal loyale bezoekers/klanten. Zij keren vaak naar een plek terug wanneer zij ervaren hebben dat die plek goed toegankelijk is. Daarbij zijn zij in beginsel even kapitaalkrchtig als de mensen zonder fysieke beperking(en). De beheerders van recreatiegebieden en de daarbij behorende informatiecentra maar ook de uitbaters van restaurants en andere exploitanten zullen streven naar maximale tevredenheid van alle bezoekers.

1.3 Informatie

Van veel voorzieningen worden er folders, brochures of programmaboekjes voor evenementen uitgegeven. De meeste recreatie- en natuurgebieden hebben een website waar informatie op vermeld wordt. Al deze informatie moet door zoveel mogelijk mensen gelezen of bekeken worden. Voor mensen met een fysieke beperking is het prettig wanneer zij van tevoren alle informatie over de voorziening of het evenement op kunnen zoeken zodat zij niet voor vervelende verrassingen komen te staan. Zij zijn gebaat bij goede en betrouwbare informatie over de bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van het te bezoeken natuurgebied of gebouw.

2.0 Projectbeschrijving visitatie Recreatiegebieden Dobbeplas en Broekpolder

2.1 Algemeen

Het Kenniscentrum Groen & Handicap (G&H) biedt vanuit de specifieke deskundigheid op het terrein van BTB (**bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid** van voorzieningen) haar diensten aan ten behoeve van organisaties en instellingen die te maken hebben met voorzieningen die voor allen, dus ook voor mensen met een lichamelijke beperking toegankelijk dienen te zijn. Onder voorzieningen wordt verstaan: natuur- en recreatiegebieden met de daarin gelegen voor publiek toegankelijke faciliteiten. Daarbij adviseert het Kenniscentrum zonder winst oogmerk, op kostenneutrale basis.

2.2 Toetsingskader

De algemene uitgangspunten die het Kenniscentrum als toetsings- en beoordelingskader gebruikt, zijn vastgelegd in haar publicatie "**Samen op Pad**" (zelfstandig & drempelvrij genieten van de natuur)". Deze publicatie is gedigitaliseerd en te raadplegen via de website van Groen & Handicap (www.natuurzonderdrempels.nl) Bij de toetsing en beoordeling van de BTB maakt het Kenniscentrum standaard gebruik van de praktijkervaringen en adviezen van (een) ervaringsdeskundige(n) en haar eigen opgebouwde deskundigheid.

2.3 Het project

In het vervolg op de visitaties die Groen & Handicap in de afgelopen jaren heeft gehouden bij een 10-tal Nationale Parken wil het bestuur nu ook aan de slag met het visiteren van grote recreatiegebieden. Nadat Kenniscentrum Groen & Handicap bij het Overleg Samenwerkingsorganen Openluchtrecreatie (OSO) begin 2012 een voorstel indiende, is door het bestuur van het OSO besloten zes visitaties te willen bekostigen.

Het bestuur van het OSO is met ons van mening dat de BTB van groot maatschappelijk belang is en stimuleert daarom onze werkzaamheden.

2.4 Standaard toetsingscriteria

Daarbij zullen volgens afspraak de standaardcriteria voor beoordeling worden gehanteerd zoals die zijn geformuleerd in de uitgave "Samen op Pad"(minimumeisen):

Het betreft:

- Bereikbare gehandicaptenparkeerplaatsen voor particuliere auto's (zo dicht mogelijk bij in het recreatiegebied aanwezige horeca, of andere publieks-voorzieningen en toegang tot de wandelpaden). Met aandacht voor hoe de voorzieningen per openbaar vervoer bereikbaar zijn.

- Aantrekkelijke paden die geschikt zijn voor rolstoel of rollator e.d. met voorzieningen als bruikbare rustpunten/banken, picknicktafels e.d.
- Het is van belang dat elke horecagelegenheid of publieksvoorziening aan het begin, langs of aan het einde van een wandelroute over een toilet beschikt dat ook voor rolstoelgebruikers geschikt is. Omdat er vaak sprake is van zelfstandige horeca, zou minstens een **inspanningsverplichting** tot het inrichten van een voor rolstoelgebruikers geschikt toilet **in de vergunning** aan de exploitant moeten worden opgenomen.
- Mensen met een fysieke beperking dienen op de website van de terreinbeheerder en exploitanten gemakkelijk en snel de plaats te kunnen vinden waar de voor hen specifieke informatie duidelijk is aangegeven.
- Naast voor iedereen bruikbare voorzieningen is het wenselijk specifieke aanvullende voorzieningen te creëren of te verbeteren voor blinden, slechthorenden, doven en slechthorenden.
- Stel uzelf de vraag of het onderwerp BTB wel voldoende is uitgewerkt in het beheers- en inrichtingsplan van het recreatiegebied.

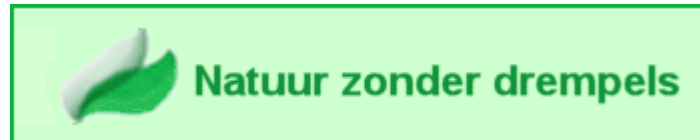
2.5 Toelichting ten aanzien van criteria en advies

Bij de toetsing en beoordeling van de BTB maakt het Kenniscentrum standaard steeds gebruik van de praktijkervaringen en adviezen van (een) ervaringsdeskundige(n). Voorts brengt het Kenniscentrum haar eigen deskundigheid in.

Niet alles kan beschreven en onmiddellijk verbeterd worden. Indien de parkbeheerder het natuurgebied en/of recreatieterrein met een ervaringsdeskundige betreedt krijgt hij/zij inzicht in de obstakels. Omdat er vele -gradaties van- beperkingen zijn en ook veel verschillende hulpmiddelen (van een rollator tot een scootmobiel) zullen sommige obstakels voor bepaalde mensen onneembaar zijn, maar door anderen worden gezien als "uitdaging". De persoon met een beperking (en de eventuele begeleider) wil en kan het best zelf inschatten wat mogelijk en niet mogelijk is. Men kan het nu eenmaal niet iedereen naar de zin maken. Informatie vooraf is daarom essentieel.

Bij verbeteringen geven wij als algemene uitgangspunten mee: maak het veilig en houd het simpel!

Ook bij deze visitatie is gebleken dat (nog) niet alles beschreven kan worden. Niet alleen zijn er vele -gradaties van- beperkingen; ook is iedere situatie verschillend.

2.6 Specifieke wensen vanuit De Hof van Delfland

Op verzoek van De Hof van Delfland zal bij de visitatie aan de recreatiegebieden specifiek aandacht worden geschonken aan:

- De bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van voorzieningen voor mensen met een fysieke beperking in het gehele recreatiegebied, inclusief horeca en sanitaire voorzieningen.
- Beoordeling van de ruimtelijke en recreatieve kwaliteit voor alle bezoekers. Dus ook mede voor mensen met een beperking

2.7 Werkwijze visitatie 14-5-2013

10.00 uur: Ontmoeting, kennismaking en uitleg dagprogramma in restaurant Buytenhout, Oudeweg 100 in Nootdorp

11.00 uur: Gebiedsverkenning Dobbeplass

12.30 uur: Lunch in bovengenoemd restaurant

13.30 uur: Verplaatsing naar Midden-Delfland

14.00 uur: Gebiedsverkenning Broekpolder

16.00 uur: Afsluiting met een drankje

2.8 Samenstelling van de visitatiegroep

Van de zijde van Hof van Delfland en recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder(GZH) en de gemeente Vlaardingen waren aanwezig:

- Jan van den Brand, trekker kwaliteitsprogramma Hof van Delfland
- René Vliem, terreinbeheerder regio West GZH
- Ger Stam, beleidsmedewerker gemeente Vlaardingen.

Als ervaringsdeskundigen waren aanwezig:

- Harry Hoitzing, ervaringsdeskundige blinde en slechtziende mensen
- Evelien Knoester en Wim Bronswijk als ervaringsdeskundigen in een rolstoel en scootmobiel.

De visitatiegroep van het Kenniscentrum Groen & Handicap bestond uit

- de heer Cees van Helteren, leider van de visitatiecommissie
- de heer Ton Kwakkel, bestuurslid Groen & Handicap en rapporteur
- de heer Nico Bosma, bestuurslid Groen & Handicap
- de heer Ing. Job Haug, bouwkundig adviseur

3.0 Recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder

3.1 Korte beschrijving (bron: <http://www.recreatiezuidholland.nl>)

Gebied Dobbeplass:

Tussen Nootdorp, Pijnacker en het Bieslandse Bos ligt de Dobbeplass. Het gebied, dat 64 ha groot is, heeft een surfoever, zandstrand, speel- en ligweide, hondenbos en diverse paden en is ideaal voor wandelen, fietsen, paardrijden, surfen, zwemmen, vissen en skeeleren. Ook zijn er faciliteiten zoals horeca en een skate-/schaatsbaan. Het natuur- en recreatiegebied Dobbeplass is een prima uitvalsbasis voor een lekker dagje fietsen, wandelen, skaten of gewoon luieren langs de waterkant.

Je kunt er fietsen, wandelen, schaatsen, skaten, barbecueën (met ontheffing), zwemmen, vissen, surfen, kanoën, vogels spotten, hond uitlaten.

Het gebied is via de verharde voetpaden en de asfaltfietspaden toegankelijk voor mensen met een beperking en gebruik maken van wandelstok, rollator, rolstoel of scoormobiel.

Gebied Broekpolder:

Bosrijk gebied met een uitgebreid fiets- en voetpadenstelsel. Natuurbeleving, wandelen en fietsen zijn de belangrijkste recreatievormen.

Broekpolder is aangelegd op voormalige havenslibdepots. Van 1958 tot 1975 werd het gebied opgespoten met slib uit de Rotterdamse haven. De dikte van deze laag slib bedraagt ca. zes meter, waardoor de polder een eind boven de omgeving ligt. Het is een bosrijk en toch ook open gebied, met veel wandel- en fietspaden. Midden in de Randstad de rust van het platteland.

Je kunt er fietsen, wandelen, schaatsen, joggen, paardrijden, golfen, vogels spotten, hond uitlaten, jeu de boules spelen en mountainbiken.

In het gebied zijn geasfalteerde fietspaden, waar mensen met een rollator, rolstoel of scoormobiel gebruik van kunnen maken.

3.2 Bereikbaarheid van het gebied

- met het openbaar vervoer:

Dobbeplas

Bushalte op zuidelijk puntje Dobbeplas. Een bordje met richting Dobbeplas ontbreekt. Vanaf de bushalte moeten bezoekers ca. 600 m. wandelen (gele lijn) om de wandelroute te bereiken, terwijl de bushalte zich 100 m (rode lijn) van het pad bevindt.

Aanbeveling:

Een verkorte route zou wenselijk zijn. Breng bij de bushalte een richtingbord aan naar de Dobbeplas.

Broekpolder

Halte Vlaardingen, Dillenburgsingel/Holy Ziekenhuis bevindt zich ca 600 m van het Toeristisch Overstappunt 'TOP'.

Aanbeveling:

Breng vanaf de bushalte een bewegwijzering aan naar het klauterbos.

- per auto of rolstoelbus, parkeren:

Dobbeplas

Bij de hondenuitlaat locatie, bij het restaurant en bij de toegang tot de ligweide zijn parkeerplaatsen. Er ontbreken gehandicaptenparkeerplaatsen. Geparkeerde auto's kunnen een obstakel vormen voor de wandelroute en het pad naar de ligweide.

Aanbevelingen:

Breng direct bij het begin van de wandelroute zowel bij de honden uitlaatplek als bij het pad naar de ligweide een gehandicaptenparkeerplaats aan. Voorzie deze van verkeersbord E6 en geef met witte lijnen de vereiste breedte van 3,5 m aan.

Breng op de parkeerplaats voor het toegangspad een opvallend wit kruis aan.

Broekpolder

Er is een gehandicaptenparkeerplaats naast het gebouw Polderpoort, maar dez3e is niet zichtbaar vanaf het grote parkeerterrein.

Aanbevelingen:

Zorg dat het verkeersbord E6 ook vanaf de algemene parkeerplaats zichtbaar is. Geef de aanwezigheid aan op plattegronden.

- voor rolstoel en scootmobielgebruikers:

Restaurant Buytenhout

A. De parkeerplaats loopt voor de inrit en de entree van het restaurant door. Op een warme drukke dag zullen waarschijnlijk geparkeerde auto's het toegangspad naar het restaurant blokkeren.

Aanbeveling:

Breng op de parkeerplaats voor de inrit een opvallend wit kruis aan.

B. Voor het restaurant heeft het trottoir een gevaarlijk steile helling. En de stoeptrap heeft geen leuning voor mensen met een loopstoornis.

Aanbevelingen:

Verhoog de inrit. Zorg dat het voetpad voor de entree horizontaal aansluit op de inrit. Maak een leuning langs de stoeptrap. Breng naast de inrit een gehandicaptenparkeerplaats aan. Voorzie deze van verkeersbord E6 en geef met witte lijnen de vereiste breedte van 3,5 m aan.

Ligweide

De ligweide is vanaf de parkeerplaats bereikbaar via een halfverhard pad. Dit pad is goed berijdbaar door rolstoelen. De ligweide zelf bestaat uit gras. Het gras is voldoende hard en rolstoelgebruikers kunnen de ligweide bereiken en korte afstanden over gras afleggen.

Strand

Het strand is bereikbaar via een halfverhard pad van ca. 25 m vanaf het Restaurant Buytenhout en vervolgens via de ligweide (ca. 100 m). Rijden met de rolstoel over de ligweide is moeizaam, maar er is geen redelijk alternatief.

Het directe toegangspad vanaf de openbare weg naar het strand kruist eerst een ruiterspad en sluit dan direct aan op het mulle zand van het strand. Dit is een onbruikbare route voor rolstoelgebruikers. Er zijn geen alternatieven voor rolstoelgebruikers om het strand gemakkelijk te bereiken.

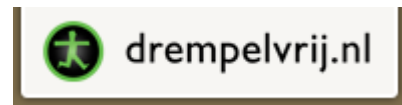
3.3 Wat komt een persoon met een fysieke beperking tegen bij de voorbereiding van een bezoek aan Dobbeplass of Broekpolder (BTB)

- via internet:

Op de website <http://www.recreatiezuidholland.nl/> staat een overzicht van alle schappen en gebieden die door Groenservice Zuid-Holland worden beheerd. Bij de informatie over Dobbeplass en Broekpolder is alleen iets te vinden over de toegankelijkheid van voet- en fietspaden.

Aanbevelingen:

Laat de website toetsen op toegankelijkheid (bruikbaarheid) voor blinden en slechtzienden en pas de website zo nodig aan (zie www.accessibility.nl en www.drempelvrij.nl)

Geef informatie op website en kaarten. Voor de doelgroep mensen met beperkingen is het van belang dat zij goed geïnformeerd worden welke voorzieningen aanwezig zijn. Neem bij schriftelijke informatie een apart stukje over voorzieningen voor mensen met een beperking op en geef die op alle kaarten met duidelijke pictogrammen aan.

Dit geldt voor alle informatiekanaalen. Informatie over toegankelijkheid en bruikbaarheid moet inclusief in alle informatiekanaalen worden opgenomen. Afhankelijk van het doel van de informatie kan de toegankelijkheidsinformatie eenvoudig met pictogrammen worden opgenomen of uitgebreid door ervaringsdeskundigen worden beschreven (denk aan de ervaring van de scootmobielgebruikers over de paden en de ervaring van de visplaats). Zo kan er over elke plek die geschikt is voor de doelgroep een korte ervaring worden beschreven door de gebruikers zelf.

Geef op alle plattegronden en kaarten aan:

- de gehandicaptenparkeerplaatsen
- de geschikte entrees
- welke paden geschikt zijn voor rolstoelen en scootmobielen
- Vermeld waar rondjes met de rollator gelopen en met de rolstoel of met een scootmobiel gereden kunnen worden.
- Toegankelijke horecagelegenheden
- Toegankelijke visgelegenheden
- Rolstoeltoegankelijke toiletten

- via Informatiepanelen

Aanbevelingen:

Breng een informatiebord altijd direct langs het pad aan. Zorg dat het informatiebord niet te hoog hangt en de aanwezige informatie duidelijk leesbaar is voor mensen in een rolstoel of mensen met een visuele beperking.

4.0 Wandelpaden

4.1. Algemene aanbevelingen:

Breng bij voorkeur bij iedere toegang tot het park een rolstoeltoegankelijke route aan, die aan de volgende eisen voldoet:

- tussen de 600 a 1500 m lang,
- goed berijdbaar (zonder kuilen en hobbels),
- voldoende breed, zodat iemand naast de rollatorgebruiker of de rolstoel kan lopen (minimaal 2 meter breed)
- bij voorkeur geen hellingen voor rolstoeler of mensen die slecht ter been zijn

Voorzie dit berijdbare pad van zitgelegenheden die direct aansluiten op de verharding, zodat een rollatorgebruiker niet over mul zand of gras hoeft te rijden en een rolstoelgebruiker naast de bank kan plaats nemen.

Dus niet zo!

Neem dit pad (met informatie over de lengte) in alle informatie brochures op als een gewoon wandelpad dat ook geschikt is voor rolstoelen en kinderwagens. De term **'familiepad'** zou ook gebruikt kunnen worden, om stigmatisering te voorkomen, hoewel zo'n term de echte natuurliefhebbers misschien afschrikt. Voor de ontwerpcriteria verwijzen we naar het **SOP** ('Ontwerprichtlijnen van wandelroutes per doelgroep' www.natuurzonderdrempels.nl/nzd/) Wanneer een route wordt aangeduid als 'rolstoeltoegankelijk' dan moet dit een vlakke route zijn zonder obstakels. Bij een dergelijke route mag het rolstoelsymbool gebruikt worden. Een 'avontuurlijke rolstoelroute' zou op de plattegronden als een gewone route aangegeven kunnen worden, waarbij in het colofon wordt aangegeven dat deze in beperkte mate geschikt is voor rolstoelgebruikers. Ontwerpcriteria voor een 'avontuurlijke rolstoelroute' zijn lastig te definiëren. De berijdbaarheid is afhankelijk van de obstakels, het materiaal van de paden, het jaargetijde, of er wel of niet gemaaid is enz. Het belangrijkste criterium is dat het wel op een redelijke manier mogelijk moet zijn. Dit kan men alleen proefondervindelijk vast stellen. In dit verband kan gedacht worden aan het door de terreinbeheerder of vrijwilligers (gidsen) laten afleggen van de route in een handbewogen rolstoel, waarbij de rolstoel deels door iemand wordt voortgeduwd. Zowel de rolstoelgebruiker als de duwer moet dan beoordelen of deze route in alle redelijkheid veilig genoeg en goed berijdbaar is.

4.2 Voor blinden en slechtzienden

Op dit moment zijn er in Nederland naar schatting ongeveer 350.000 blinde en slechtziende mensen. Het gaat hierbij om 300.000 slechtzienden en 50.000 blinden. Mede door de vergrijzing, wordt in de komende jaren een stijging van 35 procent verwacht. Dit heeft tot gevolg dat er in 2020 440.000 blinde en slechtziende mensen in Nederland zullen zijn. Meer dan 85% van hen is 50 jaar of ouder.

Pas vooral paden toe die van zichzelf een natuurlijke gidslijn met de omgeving vormen. Een natuurlijke gidslijn is een lijn die wordt gevormd door de omgeving, zoals een schelpenpad en een grasrand die een persoon met een visuele beperking met de taststok kan volgen. Je voelt wanneer je van het pad loopt en wanneer een blinde met de taststok regelmatig tikt

hoort hij duidelijk verschil. Afhankelijk van de omgeving kunnen half verharde paden ook natuurlijke gidslijnen vormen.

Geef duidelijk aan wanneer voetpaden gevaarlijke wegen kruisen. Voetpaden dienen bij kruising met rijbanen en fietspaden over de volle breedte voorzien te worden van een 0,6 meter brede waarschuwingsstrook van witte of gele noppen-tegels.

Geef (IVN)-gidsen een aanvullende opleiding voor begeleiding van blinden en slechtzienden.

4.3 Rustpunten

Zorg dat rustpunten een interessant uitzicht hebben en bereikbaar zijn voor rolstoelgebruikers en pas rolstoeltoegankelijke picknicktafels toe. Zie bijvoorbeeld:

<http://www.vondeltuinmeubelen.nl/picknicktafels.html>

<http://www.degroenetafel.nl>

4.4 In relatie met de horeca in en om het park

Geef in brochures en op plattegronden informatie over de toegankelijkheid van horecagelegenheden binnen en in de nabijheid van het park. Het is belangrijk om te weten of een rolstoel binnen kan komen en of er een rolstoeltoegankelijk toilet is.

4.5 Keurmerk

Er zijn geen keurmerken waarmee de kwaliteit van het gebied kan worden aangegeven. Bij de Internationale Toegankelijkheids Symbool (ITS-) keuringen gaat het om afzonderlijke gebouwen, objecten, evenementen en openbaar vervoer.

Wanneer er beschreven en gemarkeerde rolstoeltoegankelijke wandelroutes zijn kunnen deze worden opgenomen op de website www.wandelenmeteenbeperking.nl.

5.0 Recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder nader beschouwd

5.1 Algemeen

A. Groenservice Zuid-Holland heeft een groot aantal gebieden in beheer, die onder verschillende recreatieschappen vallen, verspreid over de provincie.

Een groot aantal van deze gebieden sluit direct aan op de bebouwde omgeving en wordt intensief gebruikt door de bewoners. De bewoners komen te voet, met de fiets, met de auto en wij verwachten een aanzienlijke groep scootmobielgebruikers.

Op plattegronden van het gebied wordt een groot aantal parkeerplaatsen aangegeven.

Kennelijk komen veel bezoekers met de auto.

Groen & Handicap heeft als uitgangspunt dat iedereen mee kan doen en dat mensen met beperkingen niet op voorhand worden buitengesloten.

Niet alles hoeft toegankelijk te zijn, maar mensen moeten wel kunnen meebeleven. Omdat veel gebieden direct op de bebouwde omgeving aansluiten is het zaak om alle bewoners vanuit de woonomgeving in staat te stellen de gebieden te bereiken.

Omdat de recreatie ook is gericht op fietsers verwachten wij weinig problemen op dit gebied.

Mogelijk dat er wel fietssluisen zijn die ongeschikt zijn voor rolstoelgebruikers en scootmobielgebruikers.

Aanbeveling

Controleer in het hele gebied of de fietssluisen geschikt zijn voor rolstoelen en scootmobielen.

B. Meebeleven betekent dat voor elk gebied in kaart moet worden gebracht wat er te beleven is. Wat maakt een specifiek gebied nu zo bijzonder of aantrekkelijk voor bezoekers? Wat wil je laten zien en laten beleven? Vervolgens moeten mensen via toegankelijke voetpaden in staat worden gesteld deze ervaringen op te doen.

Deze voetpaden moeten natuurlijk aansluiten op de locatie waar mensen vandaan komen (een parkeerplaats, fietsenstalling of te voet uit de bebouwde omgeving).

En last but not least, we willen graag een ommetje maken en we willen voorkomen dat mensen dezelfde route terug moeten lopen.

Voor veel bezoekers is zo'n ommetje nog aantrekkelijker wanneer er bij de start een aantal voorzieningen aanwezig zijn. Denk aan een goede parkeerplaats, fietsenstalling, horeca, bezoekerscentrum, speelvoorziening enz.

Aanbeveling

Stel voor elk gebied een aantal kernbelevingen vast. Controleer of deze kernbelevingen de moeite waard zijn voor een wandelroute. Stel per gebied het logische startpunt vast en beschrijf een toegankelijke wandelroute die de kernbelevingen aandoet.

Zorg dat deze toegankelijke routes herkenbaar zijn en informeer bezoekers over deze routes.

Voorbeeld:

Op de plattegrond van het regiopark Buytenhout worden de volgende gebieden aangegeven: Buytenpark, Westerpark, De Balij, Dobbeplass, Bieslandse Bos, enz.

Voor elk gebied kunnen de kernbelevingen worden aangegeven.

Voorbeeld voor de Dobbeplass:

“Strand/zwemlocatie, Plas (natuurgebied), Bos, Hondenuitlaatlocatie, Ligweide/speelweide en Horeca.

De Plas (natuurgebied), het bos, de hondenuitlaatlocatie, de ligweide/speelweide en de horeca worden ontsloten door een toegankelijke wandelroute. Het strand is bereikbaar via de ligweide.

Er ontbreekt een rondgaande toegankelijke wandelroute. Er zijn wel mogelijkheden om de wandelroute deels op fietspaden aan te sluiten. In dat geval is het misschien mogelijk om via een goede bewegwijzering zonder ingrepen een toegankelijke wandelroute te realiseren.”

Op deze wijze zou het hele gebied in kaart moeten worden gebracht.

C. Programma van wensen

Probleem is dat beheerders en bezoekers ontoegankelijkheid ervaren wanneer een gebied is ingericht. Het aanpassen van bestaande en gerealiseerde nieuwe situaties is vrij kostbaar. Wij merken dat de communicatie tussen ontwerpers en beheerders onvoldoende is om toegankelijkheid te realiseren. Daarom stellen wij voor om in elk programma van eisen voor nieuwe of herbestratingen een programma van wensen op te nemen op het gebied van toegankelijkheid.

Een dergelijk 'Programma van wensen' zou als volgt kunnen worden opgezet:

- Stel voor het gebied de kernbelevingen vast.
- Stel vast of deze kernbelevingen de moeite waard zijn voor een wandelroute.
- Stel de logische startpunten voor wandelaars en fietsers vast.
- Stel per gebied een toegankelijke wandelroute vast die de kernbelevingen aandoet.
- Zorg dat deze toegankelijke route herkenbaar is en informeer bezoekers over deze routes. Betrek in de ontwerpfasen altijd de beheerder en de gebruikers (ook gebruikers met beperkingen). Ontwerp volgens Design for all.

5.2 Restaurant Buytenhout

Bij een groot deel van de tafels in het restaurant kunnen rolstoelgebruikers met de knieën onder de tafel rijden. Deze tafels voldoen.

De vereiste manoeuvreerruimte (zie afbeelding) voor rolstoelgebruikers in het aangepast toilet wordt geblokkeerd door personeelskasten.

Volgens het Bouwbesluit is het restaurant verplicht om een bruikbaar aangepast toilet te hebben (dat is nu niet het geval).

Links van de closetpot ontbreekt een opklapbare beugel. Er ontbreekt een spiegel.

De deurvergrendeling is voorzien van een ronde knop die door mensen met een beperking nauwelijks te bedienen is.

Aanbeveling

Verwijder de kasten uit de toiletruimte. Breng links van closetpot een opklapbare beugel aan. Breng een spiegel aan. Vervang de ronde deurvergrendeling door een knop zoals in de overige toiletruimten.

5.3 Ligweide

De ligweide is vanaf de parkeerplaats bereikbaar via een halfverhard pad. Dit pad is goed berijdbaar door rolstoelen.

De ligweide zelf bestaat uit gras. Het gras is voldoende hard en rolstoelgebruikers kunnen de ligweide bereiken en korte afstanden over gras afleggen.

5.4 Strand

Het strand is bereikbaar via een halfverhard pad van ca. 25 m vanaf het Restaurant Buytenhout en vervolgens via de ligweide (ca. 100 m). Rijden met de rolstoel over de ligweide is moeizaam, maar er is geen redelijk alternatief. Het directe toegangspad vanaf de openbare weg naar het strand kruist eerst een ruiterspad en sluit dan direct aan op het mulle zand van het strand. Dit is een onbruikbare route voor rolstoelgebruikers. Er zijn geen alternatieven voor rolstoelgebruikers om het strand gemakkelijk te bereiken. Het toiletgebouwtje, dat geen speciaal rolstoeltoegankelijk toilet heeft, was op slot vanwege verstopping. Het aangepast toilet in restaurant Buytenhout is slechts beperkt toegankelijk.

Aanbeveling

Onderzoek de mogelijkheid van aanpassing van het toiletgebouwtje, zodat een rolstoel- of scootmobielgebruiker hier terecht kan. Breng bijvoorbeeld een mobi-mat aan op het zandstrand voor rollator-, rolstoel-, of scootmobielgebruikers.

5.5 Wandelroute rond de Dobbepas

A. Het voetpad bestaat uit een halfverharding en is goed berijdbaar. Over de halfverharding is met vrachtwagens gereden en het voetpad is lokaal beschadigd. Het hondenbos wordt massaal bezocht door uitlaatservices. Hier en daar worden natuurplein en oevers vertrapt. De paden liggen soms te laag t.o.v. het water, waardoor de toegankelijkheid een deel van het jaar minder is. Groot onderhoud is nodig. De halfverharde paden staan in de planning om herbestraat te worden.

Aanbeveling

Lokale reparatie en ophoging van het pad. Aanpassingen aan de oevers kunnen dan gelijk meegenomen worden.

B. Wij hebben slechts een deel van het pad gelopen en zijn bij de eerste rode cirkel richting fietspad gelopen. De rode cirkels geven locaties aan waar wij problemen verwachten (bruggen). Het is waarschijnlijk wenselijk dat het blauwe pad ook goed toegankelijk is.

Aanbeveling

Leen een handbewogen rolstoel en rij zelf de hele route in deze rolstoel. Doe dit zoveel mogelijk op eigen kracht. Dit is de enige methode om bewust te worden waar problemen zich voordoen. Het is ook de enige methode die zorgt dat u in de toekomst als vanzelf preventief maatregelen gaat nemen wanneer dat nodig is.

C. Ongeveer 500 m vanaf het Restaurant Buytenhout is een brug naar een eiland. Deze brug wordt verwijderd, zodat het eiland zich als natuurgebied kan ontwikkelen.

Aanbeveling

Verplaats het pad op de locatie van de brug naar de oever zodat wandelaars vanaf een afstand het eiland

kunnen beleven. Maak het pad lokaal iets breder, plaats een bank en zorg dat de locatie ook als visstek gebruikt kan worden.

Voorstel voor het verleggen van het pad: zie foto

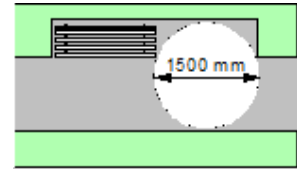

D. Langs het pad worden/zijn nieuwe banken aangebracht. Bij deze banken ontbreekt een opstelruimte voor rolstoelgebruikers.

Aanbeveling

Zorg dat de verharding iets naast de banken doorloopt zodat een rolstoelgebruiker naast de bank plaats kan nemen.

E. Tijdens de bijeenkomst is ter sprake gekomen dat er in de wandelroute een veerooster is aangebracht om overlast van honden te voorkomen. Wij hebben het veerooster niet gezien.

Aanbeveling

Zorg dat het veerooster geschikt is voor rollators, rolstoelen en scootmobielen. Geef de locatie van het veerooster op plattegronden aan.

F. Wanneer de wandelroute volledig geschikt is voor rolstoelgebruikers dient deze ook herkenbaar te zijn. G&H pleit ervoor om toegankelijke wandelpaden aan te geven als algemeen wandelpad dat toevallig ook geschikt is voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel.

Aanbeveling

Geef de wandelroute aan met een algemene bewegwijzering bijvoorbeeld blauwe paaltjes. Geef deze wandelroute aan op alle kaarten van het gebied en geef in de legenda aan dat dit pad ook geschikt is voor rolstoelen. Geef deze wandelroute aan op websites die betrekking hebben op dit gebied.

5.6 Broekpolder

A. De horeca/sportgelegenheid Polderpoort hebben wij niet bezocht. Een Toeristisch Overstappunt 'TOP' wekt wel de verwachting dat deze locatie toegankelijk is.

Aanbeveling

Ga na welke voorzieningen er geschikt zijn voor gehandicapten (horeca, toilet, sport enz) en geef dit aan op plattegronden en op de diverse websites.

B. Toeristisch Overstappunt 'TOP' (www.toprouthenetwerk.nl)

Het startpunt bij de Broekpolder is aangemerkt als 'TOP'. Een 'TOP' roept verwachtingen op. Voor onze doelgroep hebben wij een aantal verwachtingen hier op een rij gezet:

- Er is een goede parkeerplaats met één of meerdere goede gehandicapten parkeerplaatsen. 3,5 m breed, aangegeven met verkeersbord E6. Vanaf de openbare weg goed zichtbaar en op kaarten goed aangeven.
- Er is op korte afstand toegankelijk Openbaar Vervoer.
- Er is bij het startpunt 'TOP' een plattegrond, waarop alle voorzieningen die voor mensen met een handicap geschikt zijn staan aangegeven (wandelingen, horeca, toilet parkeerplaatsen zitgelegenheden enz).
- Vanaf het startpunt 'TOP' zijn één of meer rolstoeltoegankelijke wandelingen die alle belangrijke aspecten van het gebied aandoen (natuurbeleving, recreatie enz).

- Bij het startpunt 'TOP' is een toegankelijke horeca gelegenheid met een toegankelijk terras en een rolstoeltoegankelijk toilet.

C. Er loopt een fantastisch pad door het 'Klauterbos' Een bos speciaal voor kinderen. Het is voor iedereen fantastisch om mee te kunnen beleven wat de kinderen doen.

Aanbeveling:

Dat betekent dat er bypasses moeten worden aangebracht bij de delen van het klauterpad die niet toegankelijk zijn. Vanaf deze Bypass moet er goed zicht zijn op wat de kinderen beleven.

D. Toegangspad met houtsnippers is ongeschikt voor rolstoelgebruikers.

Aanbeveling:

Breng voor rolstoelgebruikers een berijdbaar pad aan.

E. De aansluitende paden zijn halfverhard en goed berijdbaar. De heuvel is hoog en het pad is gevaarlijk steil. Aangepaste picknickplaatsen ontbreken.

Aanbeveling:

Breng voor rolstoelgebruikers een bypass rond de heuvel aan. Plaats enkele rolstoeltoegankelijke picknicktafels, zie 4.3.

Over het water ligt een pad van ronde houten balken, maar ongeschikt voor rolstoelgebruikers.

Aanbeveling:

Breng voor rolstoelgebruikers een bypass langs het water aan.

F. Tijdens de visitatie zijn we afgeslagen van de klauterroute. We weten niet hoe het vervolg is.

Aanbeveling:

Zorg dat de hele route geschikt is voor rolstoelgebruikers. Leen een handbewogen rolstoel en rij zelf de hele route in deze rolstoel. Doe dit zoveel mogelijk op eigen kracht.

Dit is de enige methode om bewust te worden waar problemen zich voordoen. Het is ook de enige methode die zorgt dat u in de toekomst als vanzelf preventief maatregelen gaat nemen wanneer dat nodig is.

G. Bij de visitatie zijn wij doorgelopen naar een natuurgebied dat deels onder water staat. Dit deel heeft bijzondere natuurlijke aspecten (verwildering en Schotse Hooglanders) en er zijn gehandicapte bezoekers die dit graag willen meebeleven. De paden bestaan uit een grove halfverharding die nauwelijks berijdbaar is door mensen in een rolstoel.

Aanbeveling:

Zorg dat er een geschikt pad is voor rolstoelgebruikers zodat zij het gebied deels kunnen betreden en ervaren.

H. Een deel van de paden bestaat uit losse schelpen. Deze paden zijn ongeschikt voor rolstoelgebruikers en wij verwachten dat het enkele jaren zal duren voordat de laag zo is platgetreden dat zij wel enigszins geschikt zal zijn.

Aanbeveling:

Wals alle schelpenpaden vlak aan zodat er een berijdbaar pad ontstaat voor rolstoelgebruikers.

6.0 Colofon

Het rapport **visitatie Recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder**, waarbij het project op bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van voorzieningen en informatie ten behoeve van mensen met een lichamelijke beperking is onderzocht is een uitgave van **het Kenniscentrum Groen en Handicap** en is samengesteld door:

Ton Kwakkel, rapporteur van Kenniscentrum Groen & Handicap

Met bijdragen van:

Job Haug, Nico Bosma en Cees van Helteren van Kenniscentrum Groen en Handicap.

Dit verslag is met de grootst mogelijke zorg samengesteld.

Het Kenniscentrum Groen & Handicap aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die uit de uitvoering van de in het rapport vermelde aanbevelingen voortvloeit.

Copyright:

Kenniscentrum Groen & Handicap wordt financieel gesteund door

Totaal overzicht aanbevelingen

3.2 Bereikbaarheid van het gebied

- met het openbaar vervoer:

Dobbeplass

Een verkorte route zou wenselijk zijn. Breng bij de bushalte een richtingbord aan naar de Dobbeplass.

Broekpolder

Breng vanaf de bushalte een bewegwijzering aan naar het klauterbos.

- per auto of rolstoelbus, parkeren:

Dobbeplass

Breng direct bij het begin van de wandelroute zowel bij de honden uitlaatplek als bij het pad naar de ligweide een gehandicaptenparkeerplaats aan. Voorzie deze van verkeersbord E6 en geef met witte lijnen de vereiste breedte van 3,5 m aan.

Breng op de parkeerplaats voor het toegangspad een opvallend wit kruis aan.

Broekpolder

Breng direct voor restaurant Polderpoort een gehandicaptenparkeerplaats aan.

Voorzie deze van verkeersbord E6 en geef met witte lijnen de vereiste breedte van 3,5 m aan. Zorg dat het verkeersbord E6 ook vanaf de algemene parkeerplaats zichtbaar is.

Geef de aanwezigheid aan op plattegronden.

- voor rolstoel en scootmobielgebruikers:

Restaurant Buytenhout

Breng op de parkeerplaats voor de inrit een opvallend wit kruis aan.

Verhoog de inrit. Zorg dat het voetpad voor de entree horizontaal aansluit op de inrit.

Breng naast de inrit een gehandicaptenparkeerplaats aan. Voorzie deze van verkeersbord E6 en geef met witte lijnen de vereiste breedte van 3,5 m aan.

3.3 Wat komt een persoon met een fysieke beperking tegen bij de voorbereiding van een bezoek aan Dobbeplass of Broekpolder (BTB)

- via internet:

Laat de website toetsen op toegankelijkheid (bruikbaarheid) voor blinden en slechtzienden en pas de website zo nodig aan (zie www.accessibility.nl en www.drempelvrij.nl)

Geef informatie op website en kaarten. Voor de doelgroep mensen met beperkingen is het van belang dat zij goed geïnformeerd worden welke voorzieningen aanwezig zijn. Neem bij schriftelijke informatie een apart stukje over voorzieningen voor mensen met een beperking op en geef die op alle kaarten met duidelijke pictogrammen aan.

Dit geldt voor alle informatiekanalen. Informatie over toegankelijkheid en bruikbaarheid moet inclusief in alle informatiekanalen worden opgenomen. Afhankelijk van het doel van de informatie kan de toegankelijkheidsinformatie eenvoudig met pictogrammen worden opgenomen of uitgebreid door ervaringsdeskundigen worden beschreven (denk aan de ervaring van de scootmobielgebruikers over de paden en de ervaring van de visplaats). Zo kan er over elke plek die geschikt is voor de doelgroep een korte ervaring worden beschreven door de gebruikers zelf.

Geef op alle plattegronden en kaarten aan:

- de gehandicaptenparkeerplaatsen

- de geschikte entrees
- welke paden geschikt zijn voor rolstoelen en scootmobielen
- Vermeld waar rondjes met de rollator gelopen en met de rolstoel of met een scootmobiel gereden kunnen worden.
- Toegankelijke horecagelegenheden
- Toegankelijke visgelegenheden
- Rolstoeltoegankelijke toiletten

- via Informatiepanelen

Breng een informatiebord altijd direct langs het pad aan. Zorg dat het informatiebord niet te hoog hangt en de aanwezige informatie duidelijk leesbaar is voor mensen in een rolstoel of mensen met een visuele beperking.

4.0 Wandelpaden

4.1. Algemene aanbevelingen:

Breng bij voorkeur bij iedere toegang tot het park een rolstoeltoegankelijke route aan, die aan de volgende eisen voldoet:

- tussen de 600 a 1500 m lang,
- goed berijdbaar (zonder kuilen en hobbels),
- voldoende breed, zodat iemand naast de rollatorgebruiker of de rolstoel kan lopen (minimaal 2 meter breed)
- bij voorkeur geen hellingen voor rolstoeler of mensen die slecht ter been zijn

Voorzie dit berijdbare pad van zitgelegenheden die direct aansluiten op de verharding, zodat een rollatorgebruiker niet over mul zand of gras hoeft te rijden en een rolstoelgebruiker naast de bank kan plaats nemen.

Neem dit pad (met informatie over de lengte) in alle informatie brochures op als een gewoon wandelpad dat ook geschikt is voor rolstoelen en kinderwagens. De term 'familiepad' zou ook gebruikt kunnen worden, om stigmatisering te voorkomen, hoewel zo'n term de echte natuurliefhebbers misschien afschrikt. Voor de ontwerpcriteria verwijzen we naar het SOP ('Ontwerprichtlijnen van wandelroutes per doelgroep' www.natuurzonderdrempe.nl/nzd/) Wanneer een route wordt aangeduid als 'rolstoeltoegankelijk' dan moet dit een vlakke route zijn zonder obstakels. Bij een dergelijke route mag het rolstoelsymbool gebruikt worden. Een 'avontuurlijke rolstoelroute' zou op de plattegronden als een gewone route aangegeven kunnen worden, waarbij in het colofon wordt aangegeven dat deze in beperkte mate geschikt is voor rolstoelgebruikers. Ontwerpcriteria voor een 'avontuurlijke rolstoelroute' zijn lastig te definiëren. De berijdbaarheid is afhankelijk van de obstakels, het materiaal van de paden, het jaargetijde, of er wel of niet gemaaid is enz. Het belangrijkste criterium is dat het wel op een redelijke manier mogelijk moet zijn. Dit kan men alleen proefondervindelijk vast stellen. In dit verband kan gedacht worden aan het door de terreinbeheerder of vrijwilligers (gidsen) laten afleggen van de route in een handbewogen rolstoel, waarbij de rolstoel deels door iemand wordt voortgeduwd. Zowel de rolstoelgebruiker als de duwer moet dan beoordelen of deze route in alle redelijkheid veilig genoeg en goed berijdbaar is.

4.2 Voor blinden en slechtzienden

Op dit moment zijn er in Nederland naar schatting ongeveer 350.000 blinde en slechtziende mensen. Het gaat hierbij om 300.000 slechtzienden en 50.000 blinden. Mede door de vergrijzing, wordt in de komende jaren een stijging van 35 procent verwacht. Dit heeft tot gevolg dat er in 2020 440.000 blinde en slechtziende mensen in Nederland zullen zijn. Meer dan 85% van hen is 50 jaar of ouder.

Pas vooral paden toe die van zichzelf een natuurlijke gidslijn met de omgeving vormen. Een natuurlijke gidslijn is een lijn die wordt gevormd door de omgeving die een blinde met de

voeten of de taststok kan volgen. Denk aan een verhard voetpad langs een grasstrook. Je voelt wanneer je van het pad loopt en wanneer een blinde met de taststok regelmatig tikt hoort hij duidelijk verschil. Afhankelijk van de omgeving kunnen half verharde paden ook natuurlijke gidslijnen vormen.

Geef duidelijk aan wanneer voetpaden gevaarlijke wegen kruisen. Voetpaden dienen bij kruising met rijbanen en fietspaden over de volle breedte voorzien te worden van een 0,6 meter brede waarschuwingsstrook van witte of gele noppen-tegels.

Geef (IVN)-gidsen een aanvullende opleiding voor begeleiding van blinden en slechtzienden.

4.3 Rustpunten

Zorg dat rustpunten een interessant uitzicht hebben en bereikbaar zijn voor rolstoelgebruikers en pas rolstoeltoegankelijke picknicktafels toe. Zie bijvoorbeeld:

<http://www.vondeltuinmeubelen.nl/picknicktafels.html>

<http://www.degroenetafel.nl>

4.4 In relatie met de horeca in en om het park

Geef in brochures en op plattegronden informatie over de toegankelijkheid van horecagelegenheden binnen en in de nabijheid van het park. Het is belangrijk om te weten of een rolstoel binnen kan komen en of er een rolstoeltoegankelijk toilet is.

4.5 Keurmerk

Er zijn geen keurmerken waarmee de kwaliteit van het gebied kan worden aangegeven. Bij de Internationale Toegankelijkheids Symbool (ITS-) keuringen gaat het om afzonderlijke gebouwen, objecten, evenementen en openbaar vervoer.

Wanneer er beschreven en gemarkeerde rolstoeltoegankelijke wandelroutes zijn kunnen deze worden opgenomen op de website www.natuurzonderdrempels.nl.

5.0 Recreatiegebieden Dobbeplass en Broekpolder nader beschouwd

5.1 Algemeen

Controleer in het hele gebied of de fietssluisen geschikt zijn voor rolstoelen en scootmobielen.

Stel voor elk gebied een aantal kernbelevingen vast. Controleer of deze kernbelevingen de moeite waard zijn voor een wandelroute. Stel per gebied het logische startpunt vast en beschrijf een toegankelijke wandelroute die de kernbelevingen aandoet.

Zorg dat deze toegankelijke routes herkenbaar zijn en informeer bezoekers over deze routes.

5.2 Restaurant Buytenhout

Verwijder de kasten uit de toiletruimte. Breng links van closetpot een opklapbare beugel aan. Breng een spiegel aan. Vervang de ronde deurvergrendeling door een knop zoals in de overige toiletruimten.

5.4 Strand

Onderzoek de mogelijkheid van aanpassing van het toiletgebouwtje, zodat een rolstoel- of scootmobielgebruiker hier terecht kan. Breng bijvoorbeeld een mobi-mat aan op het zandstrand voor rollator-, rolstoel-, of scootmobielgebruikers.

5.5 Wandelroute rond de Dobbeplass

Lokale reparatie en ophoging van het pad. Aanpassingen aan de oevers kunnen dan gelijk meegenomen worden.

Leen een handbewogen rolstoel en rij zelf de hele route in deze rolstoel. Doe dit zoveel mogelijk op eigen kracht. Dit is de enige methode om bewust te worden waar problemen zich voordoen. Het is ook de enige methode die zorgt dat u in de toekomst als vanzelf preventief maatregelen gaat nemen wanneer dat nodig is.

Verplaats het pad op de locatie van de brug naar de oever zodat wandelaars vanaf een afstand het eiland kunnen beleven. Maak het pad lokaal iets breder, plaats een bank en zorg dat de locatie ook als visstek gebruikt kan worden.

Zorg dat de verharding iets naast de banken doorloopt zodat een rolstoelgebruiker naast de bank plaats kan nemen.

Zorg dat het veerooster geschikt is voor rollators, rolstoelen en scootmobielen. Geef de locatie van het veerooster op plattegronden aan.

Geef de wandelroute aan met een algemene bewegwijzering bijvoorbeeld blauwe paaltjes.

Geef deze wandelroute aan op alle kaarten van het gebied en geef in de legenda aan dat dit pad ook geschikt is voor rolstoelen.

Geef deze wandelroute aan op websites die betrekking hebben op dit gebied.

5.6 Broekpolder

Ga na welke voorzieningen er geschikt zijn voor gehandicapten (horeca, toilet, sport enz) en geef dit aan op plattegronden en op de diverse websites.

Klauterbos':

Breng voor rolstoelgebruikers een berijdbaar pad aan.

Dat betekent dat er bypasses moeten worden aangebracht bij de delen van het klauterpad die niet toegankelijk zijn. Vanaf deze Bypass moet er goed zicht zijn op wat de kinderen beleven.

Toegangspad:

Breng voor rolstoelgebruikers een berijdbaar pad aan.

Breng voor rolstoelgebruikers een bypass langs het water aan

Breng voor rolstoelgebruikers een bypass rond de heuvel aan. Plaats enkele rolstoeltoegankelijke picknicktafels, zie 4.3.

Overige paden, die we niet gelopen hebben:

Zorg dat de hele route geschikt is voor rolstoelgebruikers. Leen een handbewogen rolstoel en rij zelf de hele route in deze rolstoel. Doe dit zoveel mogelijk op eigen kracht.

Dit is de enige methode om bewust te worden waar problemen zich voordoen. Het is ook de enige methode die zorgt dat u in de toekomst als vanzelf preventief maatregelen gaat nemen wanneer dat nodig is.

Natuurgebied dat deels onder water staat:

Zorg dat er een geschikt pad is voor rolstoelgebruikers zodat zij het gebied deels kunnen betreden en ervaren.

Wals alle schelpenpaden vlak aan zodat er een berijdbaar pad ontstaan voor rolstoelgebruikers.